

Pavol Dancák

Etické dilemy a výchova

παιδεία

shutterstock.com • 550439404

Konflikt medzi dvoma morálnymi normami
opisuje aj Sofokles, kde Antigona sa
rozhodne pochovať brata Polyneika,
napriek Kreonovmu zákazu, ktorý je
v rozpore mravnými princípmi.

Kľúčovými prvkami morálnej dilemy sú dve antagonistické pozície:

- **mravný subjekt je povinný vykonať dva alebo viacero skutkov,**
- **mravný subjekt reálne môže vykonať len jeden skutok.**

The trolley problem

The person can choose to divert the tram from the main track, saving five people on the track, but killing the worker on the other track.

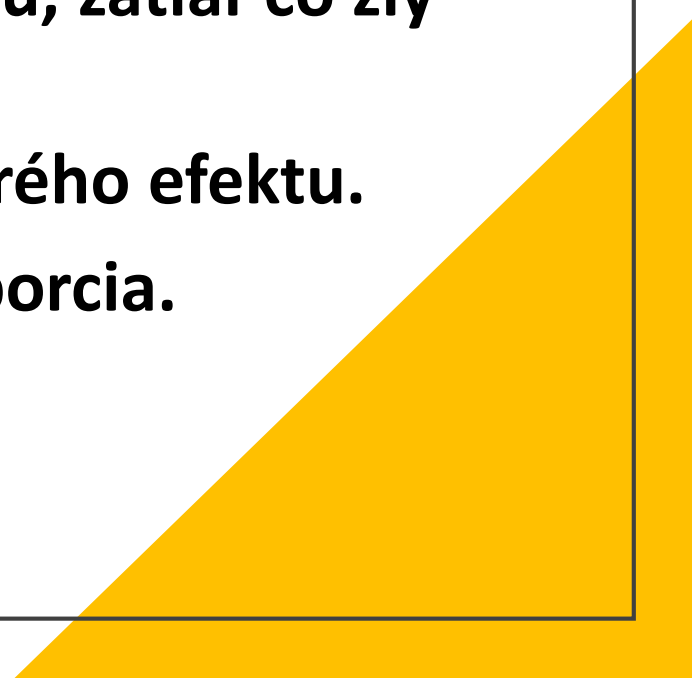

Dilemma

***Locus in quo* princípu dvojitého efektu**

- Prvá kniha Makabejcov
- Sv. Augustín *De Libero Arbitrio*. Analyzuje prípustnosť zabitia človeka v dvoch situáciách:
 - a) v prípade obrany pred úkladným vrahom (*insidiator sicarius*),
 - b) v prípade zabitia útočiaceho nepriateľa (*hostis inruens*) v priebehu vojny.
- Alan z Lille vo svojom *De Fide Catholica* píše, že obranca môže odraziť útočníka silou aj s tým, že jej následkom bude smrť, ak smrť nie je zamýšľaná (*non intendendo eum occidere*).
- Alexander z Hales sa v *Summa theologica* primárne sústreďuje na úmysel zachovania vlastného života (*intentio conservationis propriae salutis*).
- Sv. Tomáš Akvinský, *Summa Theologiae*. IIaIIae, q. 64, a. 7.: pojednáva o prečinoch voči komutatívnej spravodlivosti a kladie otázku, či je možné v sebaobrane usmrtiť útočníka (*utrum alicui liceat occidere aliquem se defendendo*)

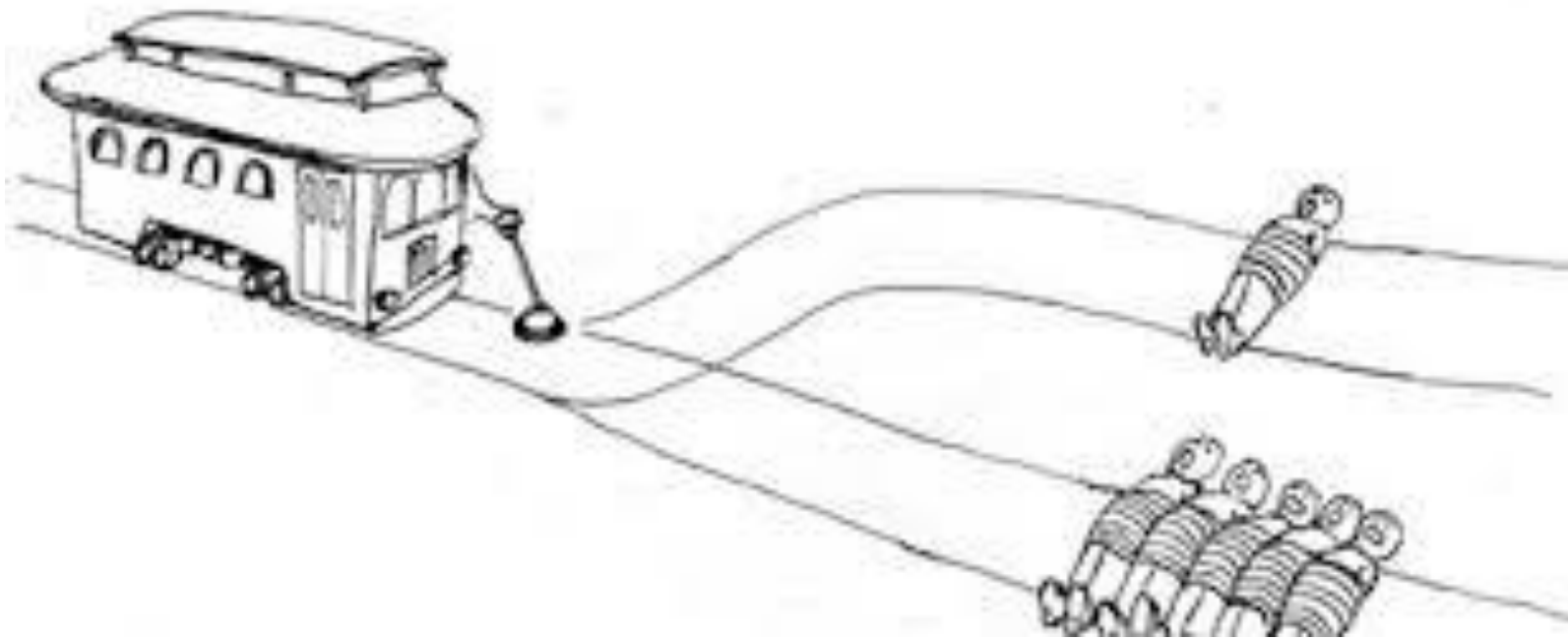
Princíp dvojitého účinku

- 1. Skutok je sám o sebe dobrý alebo indiferentný.**
 - 2. Úmysel konajúceho smeruje iba k dobrému efektu, zatiaľ čo zlý efekt je iba tolerovaný alebo pripustený.**
 - 3. Zlý efekt nie je prostriedkom na dosiahnutie dobrého efektu.**
 - 4. Medzi dobrým a zlým efektom je adekvátna proporcia.**
-

*The Problem of Abortion
and the Doctrine
of the Double Effect*

Philippa Foot
(3.10.1920 – 3. 10.2010)

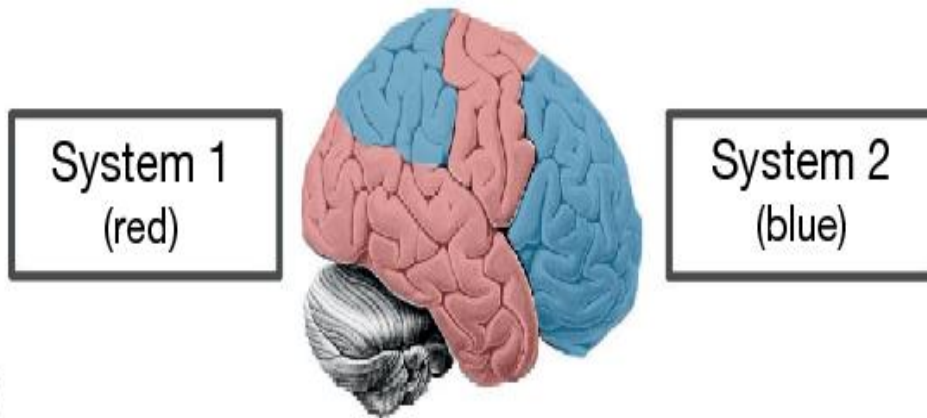

(a)

(b)

Figure 1 (a) Illustration of the categorical view of automatic and

Joshua Greene:

The Dual-Process Theory of Moral Judgement

- fMRI

PSYCHOLOGY REVIVALS

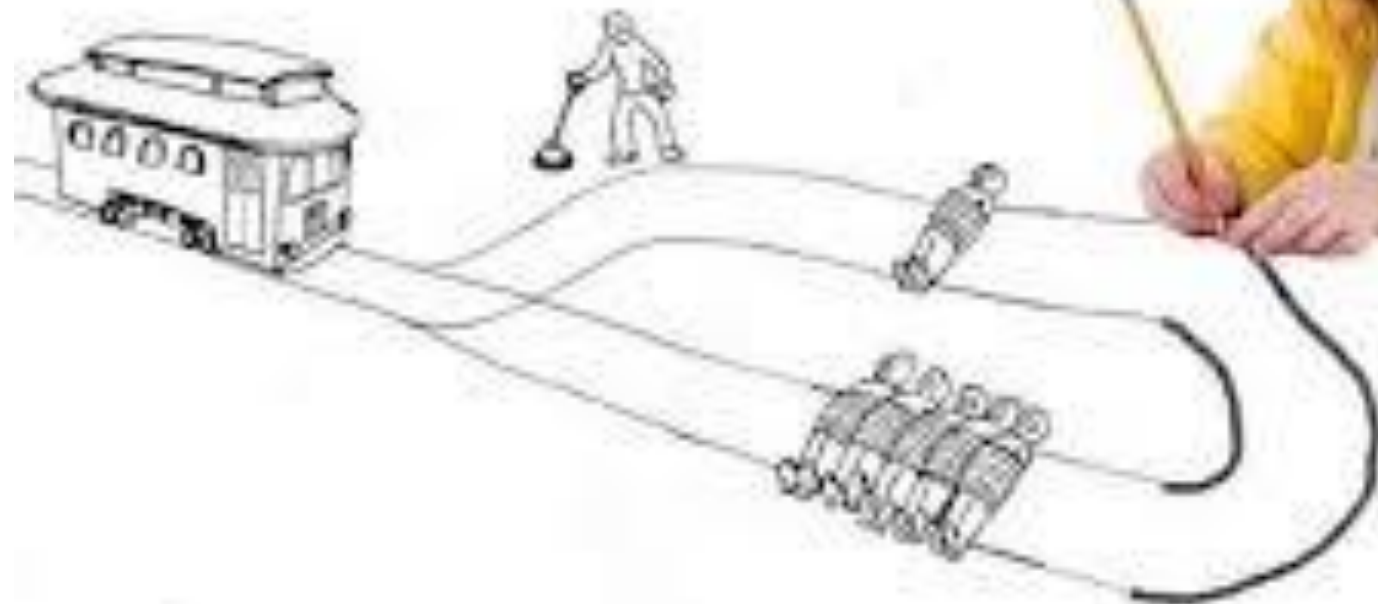
Thinking and Reasoning

Psychological approaches

Edited by
Jonathan St. B.T. Evans

- **Súhra oboch procesov vytvára ľudské morálne uvažovanie.**
- **Teória duálnych procesov, vytvorená skúmaním za pomoci fMRI potvrdzuje, že naše morálne súdy podliehajú vplyvu emócií aj racionálneho uvažovania.**

Solved!

Koniec

